

T Á J É K O Z T A T Ó

Budapest, 2012. november 30.

Tapasztalatok a transzferár-ellenőrzésekben

A transzferár-nyilvántartások sok évre visszatekintő, egyértelmű, részletes jogi szabályozása ellenére a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága általánosságban még mindig azt tapasztalja, hogy a nem a 3000 legnagyobb adózó kategóriájában tartozó vállalkozások nyilvántartásai formailag hiányosak, a cégek késve készítik el azokat, hiányoznak a dokumentációk, továbbá nem jelentik be a kapcsolódó vállalkozásokat. Ezek a mulasztások pedig minden esetben bírságot vonnak maguk után, ami egy-egy mulasztás esetében ügyletenként a 2 millió forintot - ismételt jogsértés esetén 2012. évtől a 4 millió forintot - is elérheti.

A következő összegzést azért teszi közzé a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága, hogy felhívja a piacvezető vállalkozások, cégek figyelmét a transzferárakkal kapcsolatos tapasztalatokra és az itt felsorolandó tipikus hibák bemutatásával segítse a kapcsolódó vállalkozások közötti ügyleteket bonyolító társaságok jogszabálykövető magatartását.

Gazdasági és piaci elemzők számításai szerint a világkereskedelmi ügyletek több mint 60 százalékát vállalatcsoporton belüli tranzakciók teszik ki. A cégcsoportok tagvállalatai (kapcsolódó felek) az egymás közötti szerződéseik, ügyleteik (különböző termékek belső adás-vétele, szolgáltatások valós vagy formális nyújtása, pénzügyi instrumentumok cseréje) során alkalmazott eladási árakkal (transzferár) jelentős összegű nyereséget vagy veszteséget tudnak átcsoportosítani egyik cégből a másikba, ezáltal egyik nemzetállamból a másikba. Céljuk ezzel sok esetben az adófizetés optimalizálása a vállalatcsoport szintjén, ezért a transzferáras ügyleteket az adóhatóság kiemelt figyelemmel kíséri.

A nemzeti adóhatóság ellenőrzési irányelveiben már évek óta jelen van, és a kiemelt vizsgálati célok között szerepel a transzferárak vizsgálata a társasági és osztalékadót érintő utólagos ellenőrzések keretében. A transzferár-nyilvántartások tartalmi vizsgálata során elsősorban az árképzés módjával, a nem megfelelő összehasonlító adatok használatával, a számítások során a társaságok által alkalmazott egyedi, úgynevezett „korrekciós tényezők” alkalmazásával kapcsolatban születtek megállapítások az idejében eddig elvégzett revíziók során.

Például egy, a saját területén piacvezető világcég magyarországi leányvállalata a 2007. és 2008-as évekre vonatkozó átfogó adóellenőrzéskor azért akadt fenn az adóhatóság rostáján, mert a revizorok azt tapasztalták: a magyarországi cég – összehasonlítva a hasonló területen tevékenységet folytató vállalatokkal – nem a piacon elfoglalt helyzetének figyelembevételével határozta meg árait, hanem az összehasonlításban szereplő cégek minimum árát tekintette piaci árának. Az adóhatósági ellenőrzés eredményeként a vállalatnak több mint 26 millió forintos adóhiánya mutatkozott, ami után még további 5 millió forintnyi bírságot, illetve majdnem 7,4 millió forint késedelmi pótlékot szabott ki a Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága.

A transzferár ellenőrzések során a nagy vállalatok jellemzően az immateriális javak (a nem anyagi és nem pénzügyi jellegű, egy évnél hosszabb élettartamú eszközök) kereskedelmében, a jogdíjakkal kapcsolatos ügyletekben, kölcsönügyletekben, illetve kereskedő cégek esetében kapcsolt vállalkozástól vásárolt illetve részükre értékesített termékek kereskedelme során alkalmaznak olyan árat, amely az adóhatóság álláspontja szerint kifogásolható. Előfordul, hogy az anyavállalat 100 százalékos tulajdonában álló cég olyan áron értékesíti termékeit kizárólagosan kapcsolt vállalkozása(i) felé, hogy az még a társaság működési kiadásait sem fedezi. Mindezek a szabálytalanságok felkeltik az adóhatóság figyelmét.

Előzetes adóhatósági ármegállapítás

2007. január 1-jétől – amennyiben egy vállalatcsoport teljes jogbiztonságra törekszik – kérhetia nemzeti adóhatóságtól a szokásos piaci ár megállapítását. Az előzetes ármegállapítás (APA) keretében az adóhatóság határozatban állapítja meg a vizsgált kapcsolt ügyletben érvényesíthető szokásos piaci árat/ársávot, az ár megállapításakor alkalmazandó módszert vagy körülményeket. Az előzetes ármegállapítás feltételeit az adózás rendjéről szóló törvény 132. §-a határozza meg. E szerint a kérelemre történő ármegállapítási-eljárás történhet egyoldalúan, kétoldalúan, avagy többoldalúan, minden esetben díjköteles, és a határozatban megszabott adóhatósági „álláspont” határozott időre (legalább három, legfeljebb öt évre) szól. Az adóhatóság a határozat meghozatalához végezhet egy úgynevezett valódiságvizsgálatot is, amellyel a kérelemben és az ahhoz csatolt mellékletekben, iratokban, elemzésekben feltüntetett adatok, körülmények valódiságát vizsgálja.

A témával mélyrehatóan az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) kezdett foglalkozni, felismervén, hogy a nyereség szabad átcsoportosítása adóelkerüléshez, aluladóztatáshoz vezethet. Magyarország 1996-ban csatlakozott az OECD-hez, és belépésével elfogadta, hogy alkalmazza a Transzferár Irányelvekben lefektetett szabályokat. A Transzferár Irányelvek részletesen szabályozzák a szokásos piaci ár elvének alkalmazását, a szokásos piaci ár meghatározásának módszerét, a dokumentációt. Szabályozza a kérdést az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény mellett a társasági és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény, valamint a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló 18/2003. (VII. 16.) számú, 2010-től a 22/2009. (X. 16.) számú PM rendelet is. Az árak nem piaci módon történő meghatározása, a szerződés szabadságát tiszteletben tartva kizárólag adózási szempontból kifogásolható.

**Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatóság**